

En av tre kvinner opplever fysisk og/eller seksuell vold i løpet av livet. Det er 736 millioner kvinner. Vold mot kvinner omfatter fysisk vold, psykisk vold, seksualisert vold og voldtekt. Den mest ekstreme formen for vold mot kvinner er *femisid*. Femisid defineres som *drap på kvinner fordi de er kvinner* og er et alvorlig brudd på menneskerettighetene som snakkes alt for lite om. Derfor er femisid temaet for årets 16-dagerskampanje.

Den 25. november rettes søkelyset mot vold mot kvinner. Signalbygg over hele verden vil på denne dagen lyssettes i oransje. Dette er en symbolsk handling for å bidra til økt oppmerksomhet på tematikken og selve kampanjefargen blir brukt fordi det er en lys og optimistisk farge som representerer en fremtid fri for vold. Dagen markerer starten dessuten starten på en seksten dagers lang kampanje mot kjønnsbasert vold, der det vil bli gjennomført markeringer, aksjoner, temamøter, foredrag, stands, leserinnlegg og lignende over hele verden. Selve sluttdatoen er satt til menneskerettighetsdagen den 10. desember, for å understreke at vold mot kvinner fortsatt er en av de mest fremtredende utfordringene innenfor arbeidet med menneskerettigheter.

Femisid: Når kvinner blir drept

Visste du at den farligste plassen å være kvinne er sitt eget hjem? I 35 prosent av alle drap på kvinner globalt er en nåværende eller tidligere partner gjerningspersonen, og ofte har kvinnen levd i et voldelig forhold over lengre tid. Under Covid-19 pandemien har vold mot kvinner skutt i været. I Argentina opplevde man den største femisidbølgen på 10 år under lockdown i fjor, med 120 tilfeller fra januar til april. I Colombias hovedstad Bogotá steg antall oppringninger til politiets nødtelefon for vold mot kvinner med 225 prosent i perioden mars-mai 2020. Intime partnerdrap forekommer også i Norge. Kripas' drapsoversikt for 2020 viser at 89 prosent av gjerningspersonene var menn. 48 prosent av ofrene var kvinner, og av disse var 36 prosent drept av en nåværende eller tidligere ektefelle eller kjæreste. I mange land rapporteres det ikke om forholdet mellom gjerningspersonen og offeret, eller motivene bak drapet. Det er problematisk, men ikke uvanlig at de underliggende kjønnsstrukturene i drap på kvinner blir feiltolket eller usynliggjort. Skal vi bekjempe femisid er det helt avgjørende å først kunne gjenkjenne det.

Femisid er et globalt samfunnsproblem og kjenner ingen landegrenser, men noen grupper er mer sårbare enn andre. Kvinner i utviklingsland, urfolkskvinner, transkvinner, kvinner på flukt, og kvinner med funksjonsnedsettelse er blant de mest utsatte. Femisid preges av sosiokulturell kontekst, og kan derfor opptre i ulike former i forskjellige deler av verden. Noen steder er femisid relatert til kulturelle praksiser som æresdrap, medgift, kjønnslemlestelse, eller preferanse for sønner. Femisid kan være systematisk, men det kan også ramme tilfeldig. Vold mot kvinner, særlig seksuell vold, brukes ofte strategisk som våpen i væpnet konflikt. Femisid kan også være relatert til rasisme eller etnisk tilhørighet. I noen tilfeller er femisid en ekstrem form for hatkriminalitet mot kvinner som bryter med tradisjonelle kjønnsnormer. Kvinnelige og transkjønnede sexarbeidere er særlig utsatte for femisid – og i enda større grad dersom de i tillegg er migranter. Ikke minst utgjør kvinner og jenter 71 prosent av alle ofre for menneskehandel i verden, og rammes uforholdsmessig av seksuell utnyttelse, tvungen prostitusjon, og død.

Vold mot kvinner er et strukturelt problem og et uttrykk for skjeve maktbalanser mellom kvinner og menn. Diskriminerende lover, mangel på likestilling, og sosiale og kulturelle normer, holdninger og praksiser skaper og opprettholder urettferdige maktstrukturer. For å stoppe femisid spesielt og vold mot kvinner generelt, må problemet tas ved roten. Å integrere begrepet «femisid» i norsk dagligtale og politikk er et godt sted å starte.

Les hele rapporten om femisid utarbeidet av Julie Falck Husum og Aleksandar Rakanovic Storøy for FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål [her](#).